

ÚRAD KOMISÁRA
PRE DETI
Aby deti ostali deťmi

Centrum pre deti a rodiny Pezinok

Správa z monitoringu národného preventívneho mechanizmu

Adresa zariadenia: Nová ul. č. 9, 902 03 Pezinok
Zriaďovateľ : Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Riaditeľ: Mgr. Beata Molnárová
Typ zariadenia: Centrum pre deti a rodiny
Kapacita: 86
Dátum návštevy: 31.10. a 14.11.2024
Dátum vydania správy: 21.02.2025
Číslo spisu: KPD-MPS 318/2024
Návštevu vykonali: Mgr. Karolína Jamečná, Mgr. Martina Jamečná,
Mgr. Veronika Mrázová, Mgr. Silvia Čičková
Mgr. Gabriela Cabanová

prof. MUDr. Jozef Mikloško, PhD.
komisár pre deti

Obsah

Obsah.....	2
1. Úvodné informácie.....	3
1.1. Národný preventívny mechanizmus, ciele a postupy.....	3
1.2. Charakteristika monitorovaného zariadenia.....	5
1.3. Priebeh návštevy.....	6
1.4. Závery z návštevy.....	7
1.5. Predbežné opatrenia.....	7
2. Monitorované oblasti.....	8
2.1. Vzťahy v zariadení a atmosféra v zariadení.....	8
2.2. Kontakt s okolitým svetom a režimové opatrenia.....	9
2.3. Prostredie a materiálne podmienky zariadenia.....	16
2.4. Personál zariadenia.....	17
3. Prehľad opatrení komisára pre deti.....	19
3.1. Prehľad opatrení.....	19
3.2. Prehľad príkladov dobrej praxe.....	19

1. Úvodné informácie

1.1. Národný preventívny mechanizmus, ciele a postupy

Komisár pre deti plní od roku 2023 **úlohy národného preventívneho mechanizmu** v Slovenskej republike (ďalej len „NPM“) podľa Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (tu uvedený protokol a dohovor ďalej len „Opčný protokol“ a „Dohovor“)¹.

Účelom NPM je zavedenie **systemu pravidelných návštev** (monitoringov) vykonávaných nezávislými medzinárodnými a národnými orgánmi na miestach, kde sú osoby pozbavené ich slobody, v záujme predchádzania mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (ďalej len „zlé zaobchádzanie“).

Postavenie NPM sa v zmysle čl. 3 opčného protokolu v Slovenskej republike zverilo do pôsobnosti troch už existujúcich orgánov ochrany ľudských práv - verejného ochrancu práv, komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

Vo vzťahu ku pôsobnosti komisára pre deti **ide o výkon systematických návštev na miestach, kde sa nachádza alebo môže nachádzať osoba, ktorá je dieťaťom**. Ide nielen o miesta, kde takéto osoby sú alebo môžu byť obmedzené na slobode orgánmi verejnej moci, ale aj o miesta, kde takéto osoby sú alebo sa môžu nachádzať v dôsledku odkázanosti na poskytovanie starostlivosti, a to bez ohľadu na to, či ide o zariadenia štátne alebo súkromné.² Cieľom národného preventívneho mechanizmu je zabrániť mučeniu a inému zlému zaobchádzaniu **zo strany štátu**, teda len v miestach a na miestach, kde štát vystupuje prostredníctvom svojich zamestnancov alebo poverených osôb; Výkon NPM sa riadi internými predpismi Úradu komisára pre deti (ďalej len „ÚKPD“).

Slovenská republika má vytvorené represívne a kontrolné mechanizmy pre miesta, kde sú umiestnené maloleté deti bez možnosti opustiť tieto miesta. **Úlohou NPM je však vytvorenie preventívneho mechanizmu, s cieľom pôsobiť do budúcnosti**. Hlavnou pracovnou metódou je rozširovanie tzv. „best practices“, ktoré sú systematicky zbierané, analyzované a následne implementované do praxe, a to aj zo zahraničia.

Podľa odporúčaní OSN pre NPM bol vypracovaný **harmonogram návštev**, ktorého kritériá zohľadňujú geografické a logistické princípy tak, aby bolo možné vykonať návštevy vo všetkých miestach bez výnimky, kde sa nachádzajú maloleté deti a aby vykonanie návštev bolo systematické, teda opakované v horizonte niekoľkých rokov tak, aby bolo efektívne.

¹ § 4 ods. 1 písm. b) bod 2. Zákona 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím“).

² § 4 ods. 2 písm. h) Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

Komisár pre deti sa **pri návštevách zariadení zameria na odhaľovanie systémových nedostatkov**, ktoré vedú alebo by mohli viesť k zlému zaobchádzaniu s osobami umiestnenými v zariadeniach. Komisár pre deti skúma tak hmotné podmienky pobytu v zariadeniach, ako aj jeho inštitucionálny rámec, a všíma si záruky proti zlému zaobchádzaniu, t. j. mieru zabezpečenia práv osôb obmedzených na slobode a mieru ich praktického uplatňovania.³ Monitoring vykonávajú zamestnanci ÚKPD najmä rozhovormi s vedením a zamestnancami zariadenia, rozhovormi s deťmi umiestnenými v zariadení, pozorovaním priestorov zariadenia, nahliadaním do spisov a iných úradných záznamov.

Po **každom monitoringu sa spracuje správa**⁴. Správa sa skladá z jednotlivých častí – monitorovaných oblastí, kde sa popisujú zistené skutočnosti. V prípade zistených nedostatkov obsahuje správa návrh prostriedkov nápravy⁵ alebo žiadosť o prijatie opatrení⁶ s určenou lehotou na vykonanie nápravy. V prípade, že zariadenie má v nejakej oblasti dobré výsledky, resp. vhodne nastavené postupy, správa môže konštatovať, že takýto postup možno považovať za dobrú prax (tzv. „best-practices“ ako sa uvádza v zahraničí).

Správa sa následne posieľa **na vyjadrenie monitorovanému zariadeniu**, s určenou lehotou na vyjadrenie. Zariadenie sa v určenej lehote má vyjadriť k navrhnutým prostriedkom nápravy/opatreniam a spôsobu ich realizácie. V prípade nedostatočnej odpovede zariadenia, zariadenie bude požiadané o doplnenie informácií, prípadne vzhľadom na charakter situácie bude informovaný nadriadený orgán. V zariadení je spravidla vykonaná komisárom pre deti opätovná návšteva, za účelom preverenia nápravy zistených nedostatkov.

Finálna verzia správy sa **zverejňuje v anonymizovanej podobe na webovom sídle ÚKPD** a posieľa sa koordinačnému orgánu NPM, ktorým je verejný ochranca práv.⁷ Sprístupnenie správy a oboznámenie verejnosti s nedostatkami a príkladmi dobrej praxe pomáha naplňať účel NPM, ktorým je prevencia zlého zaobchádzania.

³ Ako uvádza aj dôvodová správa k vládnomu návrhu zákona č. 1354/2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

⁴ § 5 ods. 3 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

⁵ § 4 ods. 2 písm. f) Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

⁶ § 4 ods. 2 písm. a) bod 4 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

⁷ § 5 ods. 3 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

1.2 Charakteristika monitorovaného zariadenia

Centrum pre deti a rodiny Pezinok (ďalej aj ako „CDR“ alebo „zariadenie“) je štátna rozpočtová organizácia, ktorej zriaďovateľom je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny.

Centrálne (administratívna časť) CDR sa nachádza priamo v meste Pezinok. V CDR sa starajú o deti od šesť rokov v troch samostatných rodinách umiestnených v rodinných domoch, ktoré sa nachádzajú v Pezinku, v Modre a v Modre – Kráľovej. Všetky tri rodinné domy pôsobia útulne, čisto a poskytujú deťom bezpečie a potrebné zázemie. O deti od 0 rokov sa starajú profesionálni náhradní rodičia vo svojich domovoch a mladí dospelí sa učia žiť samostatne v 2 bytoch, ktoré sa nachádzajú v Pezinku. Celková kapacita zariadenia je 86 miest.

CDR vykonáva pobytovou formou nasledovné opatrenia:

1. Pobytové opatrenia súdu, t.j. opatrenia dočasne nahrádzajúce dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe
 - a. rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti⁸
 - b. rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia⁹
 - c. rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia;¹⁰
2. Pobytové opatrenie na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania krízových situácií dieťaťa
 - a. na požiadanie orgánu sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately o dočasné krízové umiestnenie dieťaťa;¹¹
3. Dobrovoľné pobytové opatrenia pre deti na základe
 - b. dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa¹²
 - c. požiadania dieťaťa;¹³
4. Dobrovoľné pobytové opatrenia pre plnoleté fyzické osoby.¹⁴

V čase návštevy bolo v CDR umiestnených celkovo 86 detí + dospelých a z toho:

- 40 detí v profesionálnych náhradných rodinách (ďalej „PNR“) v rodinnom dome alebo v byte, ktorého je profesionálny náhradný rodič vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom,

⁸ § 54 Zákona č. 36/2005 Z. z. zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“)

⁹ § 365 a 367 Zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“)

¹⁰ § 37 ods. 3 Zákona o rodine.

¹¹ § 45 ods. 1 písm. c) bod 1 Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon č. 305/2005 Z. z.“)

¹² § 47 Zákona č. 305/2005 Z. z.

¹³ § 46 ods. 1 písm. a) bodu 2 Zákona č. 305/2005 Z. z.

¹⁴ § 46 ods. 1 písm. b) bod 2 a § 46 ods. 1 písm. c) Zákona č. 305/2005 Z. z.

- 30 detí v samostatných usporiadaných skupinách (ďalej „SUS“) - v každom rodinnom dome 10 miest,
- 8 mladých dospelých (v bytoch),
- 8 miest (detí + dospelí) - pobytová forma na dohodu (§47 zákona, ods. 5).

PNR majú v starostlivosti zamestnanci odborného tímu CDR – 2 sociálne pracovníčky a dve psychologičky, ktoré riadi vedúca úseku Centra podpory profesionálnych rodín (ďalej len „CPPR“).

Samostatne usporiadané skupiny sú 3 a riadi ich vedúca výchovy, pod ktorú patria 2 psychologičky, 6 vychovávateľov a 12 pomocných vychovávateľov a koordinátor výchovnej skupiny. V kumulovanej pracovnej činnosti jednej pomocnej vychovávateľky je priradená aj ekonomická agenda jednej SUS – nákupy, vreckové a pod. Na jednej SUS sú zaradené 4 pomocné vychovávateľky.

Priemerná dĺžka pobytu dieťaťa v samostatne usporiadaných skupinách je 4,42 roka a v profesionálnych rodinách 3,37 roka.

Momentálne sa v zariadení nachádzajú 4 deti so zdravotným postihnutím. Z toho 2 deti sú umiestnené v PNR a dve deti sú v SUS.

Maloleté matky s deťmi a ani deti s cudzou štátnou príslušnosťou sa v CDR t.č. nenachádzajú.

1.3 Priebeh návštevy

Návšteva sa uskutočnila v dňoch 31.10. a 14.11.2024. Dňa 31.10.2024 nebola na mieste výkonu monitoringu prítomná pani riaditeľka Mgr. Beata Molnárová a v zariadení bol tím ÚKPD prijatý vedúcou úseku CPPR Mgr. Veronikou Pösingerovou. Na druhej návšteve dňa 14.11.2024 pani riaditeľka prítomná bola a poverení zamestnanci ÚKPD opätovne vysvetlili účel oboch návštev vykonávaných z titulu NPM a proces monitoringu.

Návštevu zariadenia vykonali zamestnanci ÚKPD: Mgr. Martina Jamečná, Mgr. Karolína Jamečná, Mgr. Veronika Mrázová, Mgr. Silvia Čičková a Mgr. Gabriela Cabanová.

Zamestnanci ÚKPD počas návštevy realizovali prehliadku zariadenia, vrátane vonkajších priestorov, viedli rozhovory s vedúcou úseku centra podpory profesionálnych rodín, vedúcou sociálneho úseku pre samostatne usporiadané skupiny, sociálnymi pracovníčkami, vychovávateľkami, psychologičkami a deťmi na skupinách. Súčasťou monitoringu bolo aj nahliadnutie do spisovej dokumentácie náhodne vybranej vzorky detí, a ostatnej dokumentácie vedenej CDR.

Zamestnanci CDR poskytli pri monitoringu plnú súčinnosť, za čo im tím NPM vyjadruje poďakovanie.

1.4 Závěry z návštěvy

Na základe vykonaného monitoringu komisár pre deti konštatuje, že v zariadení **nebolo zistené počas monitoringu zlé zaobchádzanie s deťmi v zmysle Dohovoru.**

Zamestnanci, aj vedenie zariadenia sa snažia aktívne pristupovať k napĺňaniu účelu zariadenia.

V zariadení boli zistené **také postupy, ktoré možno označiť ako príklady dobrej praxe, týkajúce sa najmä:**

- kladenie dôrazu na **osvetu v oblasti finančnej gramotnosti, ktorá je pravidelne poskytovaná deťom vo veku od 13 rokov,**
- **efektívna práca psychológa** a používané terapeutické techniky - Terapia hrou, Sandplay, Attachment
- tvorba albumov zážitkov pre deti, ktoré **významne prispievajú k budovaniu pozitívnych spomienok a emocionálnej stability detí.**

V zariadení však za aktuálnych podmienok **komisár pre deti odporúča** pracovať na postupoch budovania bližšej vzťahovej väzby u detí a potreby cielenej podpory a individuálneho prístupu k deťom, **nakoľko niektoré deti avizovali pocit osamelosti v zariadení.** Súčasne evidoval nedostatok pri zabezpečovaní **práva dieťaťa na súkromie počas telefonických rozhovorov s blízkymi, ako aj formálnosti pri vedení spisovej dokumentácie.**

1.5. Predbežné opatrenia

V rámci monitoringu vykonaného dňa 31.10.2024 bolo zistené, **že v zariadení dochádza k rozdeľovaniu jednej súrodeneckej skupiny na samostatne usporiadaných skupinách.**

Nakoľko podľa § 51 ods. 5 Zákona č. 305/2005 Z. z.: „*Pri zaradovaní dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny alebo samostatne usporiadanej skupiny sa rešpektujú súrodenecké väzby a rodičovské väzby.*“ V zmysle uvedeného ustanovenia, ako aj medzinárodnoprávných predpisov, sme zariadenie upozornili a prijali opatrenie, aby súrodenci boli umiestnený na spoločnej samostatne usporiadanej skupine, ak neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré je potrebné zotrvať na oddelení súrodencov.

Dôvody, ktoré viedli k uvedenému rozdeleniu súrodencov boli dňa 14.11.2024 tímu NPM ústne a následne aj v písomnom stanovisku vysvetlené riaditeľkou zariadenia. A z tohto dôvodu uvedené opatrenie stratilo svoje opodstatnenie a komisár pre deti netrval na jeho splnení. Jeden zo súrodencov (dievča) má mentálne postihnutie a na skupine mala vytvorené stabilné zázemie, naviazanosť na dané vychovávateľky a nachádzali sa tam aj jej rovesníci, na druhej strane súrodenec (brat) bol starší a mal dovŕšiť plnoletosť a preto bol umiestnený na skupine so staršími, a po dovŕšení plnoletosti chcel využívať byt pre mladých dospelých a pokračovať v navštevovaní sestry na skupine.

V kontexte uvedeného komisár pre deti apeluje na to, že je potrebné aj v prípade nutnosti rozdelenia súrodencov na samostatne usporiadaných skupinách ako krajnej voľby, **zabezpečiť pravidelné stretávania súrodencov** (t.j. aspoň 1 – 2 krát týždenne), a snažiť sa o vytvorenie takých podmienok, aby súrodenci mohli byť opätovne umiestnený na spoločnej skupine. **Uvedené je všeobecným odporúčaním a nevzťahuje sa len na konkrétnu situáciu.**

2. Monitorované oblasti

2.1. Vzťahy v zariadení a atmosféra v zariadení

2.1.1. Vzťahy medzi deťmi a zamestnancami zariadenia

Na základe monitoringu, rozhovorov s deťmi a zamestnancami zariadenia vyplynulo, že vzťahy medzi zamestnancami a deťmi v zariadení sú prevažne pozitívne, čo vytvára pomerne priaznivú atmosféru v zariadení. Je prirodzené, že medzi deťmi existujú preferencie voči jednotlivým vychovávateľkám či vychovávateľom. Tieto preferencie sú bežnou súčasťou skupinovej dynamiky a odrážajú individuálne potreby a emocionálnu blízkosť detí k určitým osobám. Zamestnanci si uvedomujú tento jav a pristupujú k nemu s pochopením, pričom z pozorovania sa javilo, že sa snažia zabezpečiť rovnakú mieru starostlivosti a pozornosti pre všetky deti.

Prístup zamestnancov voči deťom pôsobil rešpektujúco a empaticky. Deti často prejavujú dôveru tým, že sa zamestnancom zverujú so svojimi problémami, pocitmi či potrebami. Deti zamestnancov nazývajú „teta“ alebo „ujo“, prípadne ich oslovujú priezviskom a vykajú im a zamestnanci oslovujú deti krstnými menami, čím podporujú priateľskú a blízku komunikáciu.

Niektoré deti reagujú pozitívne aj na fyzický kontakt, ako napríklad pohladenie či pritúlenie, čo im poskytuje emocionálnu podporu a pocit istoty. Zamestnanci tieto prejavy blízkosti vnímajú ako dôležitý aspekt budovania vzťahu a snažia sa ich uplatňovať v súlade s potrebami jednotlivých detí a ich komfortnou zónou.

Pri príležitosti menín dostávajú deti čokoládu, na narodeniny sa tradične podáva smotanová torta, čo sa však podľa detí opakuje a stráca na individualite. V minulosti sa oslavy organizovali osobitnejšie, pričom sa kládol väčší dôraz na prispôbenie oslavy preferenciám jednotlivého dieťaťa. Tento aspekt by mohol byť predmetom ďalšieho zlepšovania v záujme zvýšenia pocitu výnimočnosti detí počas významných udalostí.

Celkovú atmosféru v zariadení a vzťahy medzi zamestnancami a deťmi možno hodnotiť pozitívne.

2.1.2. Vzťahy medzi deťmi

V zariadení počas monitoringu neboli zistené žiadne vážne konflikty medzi deťmi, prípadná šikana. Zariadenie sa snaží rozdeľovať deti na skupiny tak, aby si povahovo aj vekovo vyhovovali.

Z monitoringu následne vyplynulo, že zariadenie sa snaží vytvárať aj podmienky na to, aby súrodenci mohli byť spoločne umiestnení. Táto prax prispieva k zachovaniu existujúcich vzťahových väzieb a poskytuje deťom pocit kontinuity a stability. V prípadoch, keď kapacitné možnosti zariadenia neumožňujú spoločné umiestnenie, komisár pre deti apeluje na to, že je potrebné hľadať iné spôsoby podpory a kontaktu medzi súrodencami.

Vo väčšine prípadov deti uvádzali, že medzi nimi existujú kamarátske vzťahy. Avšak niektoré uvádzali pocity osamelosti, neistoty, vyjadrovali sa že im chýba nejaká blízka osoba.

Na základe zistení je potrebné zdôrazniť potrebu komplexnej podpory vzťahovej väzby u detí v zariadení, pričom komisár pre deti odporúča zamerať sa na nasledovné oblasti, ktorých implementácia môže významne zlepšiť kvalitu života detí v zariadení, podporiť ich emocionálnu pohodu a rozvíjať ich schopnosti, čím sa posilní ich pocit bezpečia, istoty a spokojnosti v prostredí zariadenia:

- **Emocionálna stabilita a vzťahové väzby:** Poskytovanie emocionálnej podpory a budovanie zdravých vzťahov, či už medzi deťmi alebo medzi deťmi a zamestnancami (zakomponovať častejšie sedenia so psychológmi, vytvárať si na skupinách menšie komunity a zdieľať spoločné radosti a trápenia, dať deťom možnosť prejavovať ich názory a pod.).
- **Informovanosť:** Jasná a pravidelná komunikácia pravidiel, hodnotového systému a očakávaní od detí podporí ich lepšie porozumenie.
- **Rozvoj voľnočasových aktivít:** Kvalitné a rôznorodé voľnočasové aktivity (najmä šport, kultúrne zážitky, rôzne krúžky).
- **Individuálna podpora:** Personalizovaný prístup k deťom, a pravidelné prehodnocovanie plánu sociálnej práce za účasti dieťaťa.

2.2. Kontakt s okolitým svetom a režimové opatrenia

2.2.1. Adaptácia

Adaptačný proces detí v CDR je vždy plánovaný a realizovaný odborným tímom v spolupráci s vychovávateľmi danej skupiny.

Z rozhovorov vyplýva, že vychovatelia zohrávajú kľúčovú úlohu pri prvotnom kontakte s dieťaťom. Pomáhajú deťom spoznávať nové prostredie, zlepšovať priestorovú orientáciu a oboznamovať sa s denným režimom zariadenia. Dôležitou súčasťou ich práce je tiež poskytnutie podpory v oblasti hygieny, zdravotnej starostlivosti a vysvetlenie fungovania základných pravidiel skupiny. Zároveň pomáhajú novému členovi nadviazať prvé sociálne kontakty s ostatnými deťmi, čím podporujú tvorbu vzťahov a emocionálneho zázemia.

Z monitoringu vyplynulo, že úspech adaptačného procesu je značne ovplyvnený dostupnosťou informácií o dieťati ešte pred jeho umiestnením do skupiny. Kľúčové je získanie a naštudovanie osobnej anamnézy dieťaťa, ktorá poskytuje prehľad o jeho zdravotnom stave, psychologických potrebách, rodinných väzbách a doterajšom vývoji.

Proces adaptácie detí je formálne nastavovaný na prípadovej konferencii, ktorá sa uskutočňuje do dvoch týždňov od príchodu dieťaťa do zariadenia. Prípadová konferencia predstavuje platformu na zdieľanie informácií medzi odborníkmi, plánovanie podporných opatrení a stanovenie krátkodobých a dlhodobých cieľov adaptácie.

Adaptačný proces je značne variabilný a závisí od osobnostných charakteristík a predchádzajúcich skúseností dieťaťa. Niektoré deti vykazujú vyššiu mieru samostatnosti a sú schopné prispôbiť sa novému prostrediu s minimálnou podporou. Naopak, iné deti potrebujú intenzívnejšiu asistenciu, často vo forme psychologickej podpory, ktorú zabezpečujú psychológovia zariadenia. Táto podpora zahŕňa individuálne konzultácie, emočnú pomoc a nácvik zvládania stresu a adaptačných výziev.

Dieťa má počas adaptačného procesu možnosť pozvať na návštevu do CDR svojho kamaráta alebo spolužiaka, čo môže poskytnúť pocit blízkosti a známeho zázemia. V praxi však deti túto možnosť často nevyužívajú a uprednostňujú trávenie času mimo zariadenia, napríklad pri aktivitách vonku.

Zariadenie má v starostlivosti pomerne veľa detí do veku 3 rokov. Pri adaptácii takéhoto dieťaťa do starostlivosti zariadenia je adaptačný proces realizovaný prostredníctvom okamžitého umiestnenia dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny.

2.2.2. Vychádzky a návštevy

Deti majú každodennú možnosť vychádzok, ktoré sú dôležitým nástrojom pre zabezpečenie ich psycho-sociálnej pohody, fyzickej aktivity a kontaktu s vonkajším prostredím. Vychovávatelia pritom zohľadňujú individuálne potreby a vek detí, čo sa prejavuje v prispôsobovaní trvania vychádzok či potrebe zabezpečiť sprievod mladším deťom. Maximálna dĺžka vychádzky je stanovená na dve hodiny, pričom jej presné trvanie je flexibilne upravované podľa aktuálnych okolností. V niektorých prípadoch môže byť vychádzka skrátená alebo úplne zakázaná ako forma disciplinárneho opatrenia v situáciách, keď si dieťa neplní dôležité povinnosti alebo porušuje pravidlá zariadenia.

Deti majú taktiež pravidelný prístup k svojim rodinám prostredníctvom telefonátov a osobných návštev. Z monitoringu vyplýva, že približne 75 % detí je pravidelne navštevovaných rodinnými príslušníkmi, čo významne prispieva k udržiavaniu rodinných vzťahov a podporuje emocionálnu pohodu detí.

2.2.3. Prístup k mobilu a internetu

Každá samostatne usporiadaná skupina má stanovené vlastné pravidlá užívania mobilných zariadení a iných elektronických zariadení. Pravidlá sú navrhnuté tak, aby zohľadňovali individuálne potreby a vzťahy v rámci skupiny.

Každé dieťa má v rámci zariadenia právo na telefonovanie, ktoré je zabezpečené prostredníctvom služobného mobilného telefónu, dostupného v podstate kedykoľvek podľa potreby dieťaťa, čo hodnotí komisár pre deti pozitívne. Deti vo veku 13 až 15 rokov majú okrem služobného mobilu často k dispozícii aj vlastný mobilný telefón, pričom sa rešpektuje ich právo na súkromie pri telefonických rozhovoroch. To sa vzťahuje na telefonovanie zo služobného aj súkromného mobilu.

Vlastný mobilný telefón je deťom pridelovaný v súlade s ich rozumovou vyspelosťou. Vo väčšine prípadov ho využívajú deti vo veku od 13 do 15 rokov. Mladšie deti majú prístup k mobilným zariadeniam primárne na hranie hier, pričom doba ich používania je individuálne obmedzovaná, zvyčajne na 1 až 2 hodiny denne. Používanie mobilného telefónu u starších detí je regulované s ohľadom na plnenie povinností a denný režim – telefóny sú odkladané počas prípravy na vyučovanie, pri večierke alebo iných dôležitých aktivitách, ako je škola.

Osobitná pozornosť sa v zariadení venuje možnému negatívnemu vplyvu sociálnych sietí a digitálnych médií na deti, najmä v kontexte rizík spojených s nevhodným obsahom, komunikáciou s neznámymi osobami či potenciálnou manipuláciou. Zariadenie sa snaží pracovať na rozvoji voľnočasových aktivít a záujmových činností, ktoré majú za cieľ minimalizovať čas, ktorý deti trávia na mobilných zariadeniach, a podporovať ich zdravý psychický a sociálny vývoj, čo hodnotí komisár veľmi pozitívne.

Okrem individuálnych mobilných telefónov majú deti a ich blízke osoby možnosť využívať služobný mobilný telefón, ktorý je k dispozícii nepretržite v rámci SUS. Príbuzní a blízke osoby môžu telefonovať v stanovených časoch – zvyčajne počas pracovných dní po 17:00, aby nezasahovali do prípravy detí na vyučovanie, a cez víkendy po 14:00. Toto nastavenie reflektuje snahu zabezpečiť plynulý chod denného režimu detí a zároveň umožniť zachovanie pravidelného kontaktu s rodinou.

V prípade, že komunikácia s rodinnými príslušníkmi zahŕňa náročné situácie, ako sú rodinné spory alebo neprimerané zaťažovanie detí rodinnými problémami, ktoré môžu ovplyvniť ich emocionálny stav, zariadenie sa snaží aktívne zasahovať. Riaditeľka zariadenia a vedúca úseku SUS síce zdôraznili, že v zariadení je právo na súkromie počas telefonických rozhovorov rešpektované, napriek tomu z monitoringu vyplýva, **že pri niektorých rozhovoroch detí s blízkymi sú zamestnanci prítomní**. Deti majú právo na súkromie¹⁵ a preto je potrebné im zabezpečiť pri komunikácii s blízkym priestor osamote, kde môžu slobodne vyjadriť to, čo chcú. Ide o Ústavou garantované právo na tajomstvo správ podávaných telefónom, a súčasná zákonná úprava nekonštituuje výnimku oprávňujúcu na monitorovanie obsahu telefonátov detí. V situácii, kedy je zariadenie presne informované, s kým dieťa telefonuje, **monitorovanie**

¹⁵ Čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa: „Žiadne dieťa nesmie byť vystavené svojvoľnému zasahovaniu do svojho súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie ani nezákonným útokom na svoju česť a povesť.“

telefonátov predstavuje zásah do ústavou garantovaného práva na tajomstvo správ podávaných telefónom, ako aj súkromia dieťaťa.¹⁶

Opatrenie komisára pre deti:

1. **CDR:** Zabezpečiť, aby malo dieťa pri telefonátoch s blízkymi dostatok súkromia a aby neboli telefonáty monitorované zamestnancami zariadenia.

Termín plnenia: Bezodkladne.

2.2.4. Súkromie korešpondencie

Listy a balíky sa preberajú v hlavnej administratívnej budove a následne sú distribuované na jednotlivé domčeky, kde je zabezpečené a rešpektované pri ich otváraní súkromie detí.

2.2.5. Voľnočasové aktivity

Počas prázdnin sa deti zúčastňujú rôznych detských táborov. Vo voľnom čase majú možnosť zapojiť sa do rôznych záujmových aktivít a krúžkov podľa ich individuálnych záujmov. Všetky deti navštevujú krúžkovú činnosť v rámci školy – tanečnú, futbal, hádzanú, výtvarnú, či dramatický krúžok. Súčasťou ich voľnočasového programu sú aj spoločné aktivity, napríklad výlety, návštevy aquaparkov, opekačky, kreatívne dielne alebo nákupy oblečenia. Tieto aktivity sú cielene navrhnuté tak, aby podporovali prehlbovanie vzťahov medzi deťmi a dospelými.

V jednom z domčekov vychovávateľka tímu NPM predstavila systematickú dokumentáciu zážitkov každého dieťaťa prostredníctvom individuálne vedených albumov. Tieto albumy zaznamenávajú všetky dôležité udalosti, oslavy a zážitky, doplnené o fotografie, pričom pri odchode zo zariadenia každé dieťa dostáva tento album ako osobnú pamiatku. **Tento prístup považuje komisár pre deti za príklad dobrej praxe, ktorý významne prispieva k budovaniu pozitívnych spomienok a emocionálnej stability detí.**

2.2.6. Vreckové

V centre sa kladie dôraz na osvetu v oblasti finančnej gramotnosti, ktorá je pravidelne poskytovaná maloletým deťom vo veku od 13 rokov, s poukazom na to, aby vedeli efektívne nakladať so svojím vreckovým. **Túto systematickú edukáciu považuje komisár pre deti za príklad dobrej praxe.**

Pri poskytovaní vreckového, sa monitoringom nezistili porušenia a CDR postupuje v súlade so zákonom.

Vreckové je deťom odovzdávané raz mesačne v plnej výške. Počas monitoringu spisovej dokumentácie a z rozhovorov so zamestnancami zariadenia bolo zistené, že vreckové sa kráti v

¹⁶ Podľa článku 22 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

prípade spôsobenia úmyselnej škody dieťaťom. Uvedený postup CDR má mať výchovný účel. Zariadeniu dávame do pozornosti, že **v prípade, ak dieťa spôsobí škodu, za túto zodpovedá len vtedy, ak vie ovládať svoje konanie a posúdiť následky tohto konania**. Zamestnanec zariadenia musí teda vždy posúdiť každý prípad individuálne, každé dieťa môže chápať následky svojho správania rôzne, vzhľadom na vek, psychické zdravie dieťaťa a pod. Súčasne občiansky zákonník ďalej výslovne určuje, že spoločne s dieťaťom zodpovedá za vzniknutú škodu aj ten, kto bol/je povinný nad dieťaťom vykonávať dohľad. Takouto osobou môže byť napr. príslušný pedagóg alebo vychovávateľ.¹⁷

Zariadeniu dávame na zváženie upustiť od uvedeného výchovného opatrenia, vzhľadom k tomu, že v niektorých situáciách môže byť ťažké pre zamestnanca posúdiť, či je v súlade so zákonom (Občianskym zákonníkom) požadovať od dieťaťa náhradu škody a vybrať radšej inú vhodnú formu výchovného opatrenia pre dieťa, napr. krátenie vreckového a jeho navrátenie v iný mesiac, ako predpokladá ust. § 66 ods. 4 zákona č. 305/2005 Z.z.: *„Z dôvodov hodných osobitného zreteľa, najmä z dôvodu výchovného pôsobenia, možno dieťaťu poskytnúť vreckové aj v sume nižšej, ako je ustanovená suma vreckového. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume, alebo sa suma zodpovedajúca tomuto rozdielu uloží na osobný účet dieťaťa.“*

2.2.7. Mechanizmus sťažností

Každá SUS disponuje vlastnou schránkou dôvery, ktorú pravidelne kontroluje psychológ zariadenia. V praxi však deti túto formu komunikácie nevyužívajú, pretože ich problémy sa väčšinou riešia operatívne a bezprostredne. Psychológ aktívne participuje na riešení konfliktov a výchovných situácií priamo v rámci výchovných skupín, čo vyplynulo z rozhovor s deťmi.

V zariadení (na jednotlivých SUS) absentuje zverejnenie kontaktných informácií na dozorujúce orgány a kontrolujúce subjekty, (ako napr. komisár pre deti, verejný ochranca práv, ÚPSVaR, Generálna prokuratúra SR). Napriek faktu, že deti majú voľne dostupné zariadenia s pripojením na internet, je vhodné ich účelovo špecificky informovať o mechanizmoch sťažností a kontaktoch na externé nezávislé orgány, ideálne tieto zverejniť na tabuli v spoločných priestoroch.¹⁸

Opatrenia komisára pre deti

2. **CDR**: Zabezpečiť zverejnenie kontaktov na nezávislé dozorujúce a kontrolné orgány a inštitúcie, a súčasne poučiť a informovať deti o možnostiach podávať sťažnosti a podnety týmto externým subjektom (aj deťom v profesionálnych rodinách).

Termín plnenia: bezodkladne.

2.2.8. Výchovné prostriedky

¹⁷ § 9 a § 422 Občianskeho zákonníka.

¹⁸ „Ve všech zařízeních sociální péče by měl existovat účinný interní mechanismus pro podávání stížností a rezidenti by měli mít také možnost podávat stížnosti nezávislému externímu orgánu, který je oprávněn přímo přijímat důvěrné stížnosti a vydávat potřebná doporučení. Stížnosti adresované správě zařízení by měly být zaznamenány v určeném registru.“ Rada Európy / Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT), Informačný prehľad: Osoby zbavené slobody v zariadeniach sociálnej starostlivosti. Bod 34. Dostupné na: <https://rm.coe.int/1680a8ae64>.

Ako forma disciplinárneho opatrenia sa využíva zákaz vychádzky, prípadne jej skrátenie, v prípade neplnenia si dôležitých povinností. Pravidlá sú transparentné a jednotné pre všetky deti. Medzi ďalšie obmedzenia patria zákaz sledovania televízie, používania hernej konzoly či mobilného telefónu, pričom tieto opatrenia sú vždy časovo ohraničené.

Súčasťou výchovného procesu je aj systém odmien, ktorý zahŕňa slovnú pochvalu, sladkosti, možnosť telefonátu alebo dodatočnú vychádzku. Napriek tomu deti uvádzajú, že dospeli si menej často všimajú ich úspechy, ktoré by mohli byť odmenené inou formou, a často sa odmena obmedzuje na pochvalu.

2.2.9. Individualizácia jednotlivcov

V zariadení nie je povolené nosenie piercingov ani tetovanie, v súlade s internými pravidlami a výchovnými zásadami. Deti sa môžu obliekať tak, ako sa im páči, podľa svojho štýlu.

V súčasnosti deti bohoslužby nenavštevujú. V minulosti však boli bohoslužby súčasťou aktivít detí, pričom niektoré z nich absolvovali sviatosť krstu alebo prvé sväté prijímanie. Tieto aktivity boli a sú organizované na základe individuálneho záujmu detí.

2.2.10. Vedenie spisovej dokumentácie

Zariadenie je povinné viesť spisovú dokumentáciu o dieťati a plnoletej fyzickej osobe, pre ktoré sú vykonávané opatrenia podľa Zákona č. 305/2005 Z. z.¹⁹ **Konštatuje sa, že zariadenie vedie uvedenú dokumentáciu o každom dieťati, avšak boli v nej monitoringom zistené aj menšie nedostatky uvedené nižšie:**

Plány sociálnej práce (ďalej len „PSP“) v niektorých monitorovaných spisoch boli príliš formálne. V úlohách zainteresovaných subjektoch boli zaznamenané formálne úlohy, ktoré zainteresovaným subjektom vyplývajú zo zákona 305/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov v § 32 ods. 3²⁰, ods. 5²¹.

V niektorých monitorovaných spisov nebolo preukázané zabezpečenie povinnosti v zmysle § 30 ods. 6²² zákona č. 305/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorý ukladá orgánu

¹⁹ § 96b Zákona č. 305/2005 Z. z.

²⁰ „Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v spolupráci so zariadením na výkon rozhodnutia súdu, s obcou a akreditovaným subjektom, ktorý vykonáva opatrenia zamerané na úpravu rodinných pomerov v prirodzenom rodinnom prostredí, vypracúva plán sociálnej práce s rodinou dieťaťa, ktorého súčasťou je sledovanie psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa. Na tento účel najmenej raz za šesť mesiacov navštevuje dieťa v zariadení na výkon rozhodnutia súdu.“

²¹ „Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately najmenej raz za šesť mesiacov predkladá súdu správu o účinkoch opatrení, ktoré boli prijaté na odstránenie dôvodov, pre ktoré bola nariadená ústavná starostlivosť, a informuje súd o možnostiach zrušenia ústavnej starostlivosti alebo zverenia dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti alebo o možnosti osvojenia. Ak je dieťa umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu na základe rozhodnutia o uložení výchovného opatrenia, sleduje orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately účel výchovného opatrenia tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol súd v rozhodnutí o jeho uložení, informoval súd o plnení účelu výchovného opatrenia.“

²² „Ak sú súrodenci umiestnení v rôznych zariadeniach na výkon rozhodnutia súdu alebo ak sa súrodenec alebo súrodenci dieťaťa umiestneného v zariadení na výkon rozhodnutia súdu nachádzajú v prirodzenom rodinnom

SPODaSK povinnosť vykonávať opatrenia na vykonávanie a udržiavanie súrodeneckých väzieb.

V spise V.H. bolo medzi cieľmi plánov sociálnej práce napr. uvedené: „*Podporovať spoločné aktivity so súrodencami – organizovať stretnutie 1 x do mesiaca*“. Uvedené možno považovať za nedostatočné, najmä s prihliadnutím na fakt, že druhý súrodenec sa nachádza na SUS neďaleko od dieťaťa, ktoré malo tento cieľ uvedený v spise. Ako bolo uvedené v záveroch z monitoringu, komisár pre deti apeluje na to, že je potrebné aj v **prípade nutnosti rozdelenia súrodencov na samostatne usporiadaných skupinách v rámci jedného zariadenia ako krajnej voľby, zabezpečiť pravidelné stretávania súrodencov** (t.j. aspoň 1 – 2 krát týždenne), a snažiť sa o vytvorenie takých podmienok, aby súrodenci mohli byť opätovne umiestnený na spoločnej skupine. Uvedené je všeobecným odporúčaním a nevzťahuje sa len na konkrétnu situáciu.

V spisoch boli ďalej uvádzané rôzne úlohy, formulované napr. nasledovne: *pracovať na zlepšení sebalásky; podporovať udržiavanie súrodeneckých väzieb; participovať na osamostatnení dieťaťa; podporovať súrodenecké aktivity*. **Takto nastavené úlohy plánu sociálnej práce sú príliš formálne a opakujúce sa v spisoch**, absentuje individualizácia a konkrétne postupy s dieťaťom, kvantifikácia sedení so psychológom, stretnutí s rodinou, súrodencami a pod.

V spisovej dokumentácii **absentovali aj záznamy aktívnej práce sociálneho pracovníka s rodinou dieťaťa alebo širšou rodinou** – čím je ťažké vyhodnotiť opodstatnenosť umiestnenia dieťaťa v zariadení a aktivitu CDR v prospech sanácie rodiny.

V spisovej dokumentácii je potrebné viesť záznamy o zrážkach z vreckového, o prípadnom sporení na vreckové, ak sa takéto úkony vykonávajú.

Čo sa týka **spisov detí umiestnených v profesionálnych náhradných rodinách** (ďalej len „PNR“), v niektorých absentovali záznamy z návštev vykonávaných zariadením a tiež z rozhovoru s dieťaťom, a informácia či ide o neohlásenú alebo ohlásenú návštevu v PNR (odporúča sa kombinácia a vykonávať aj neohlásené návštevy), resp. či rozhovor s dieťaťom bol vykonávaný osamote (mal by byť). Uvedené je potrebné v spisoch viesť.

Opatrenie komisára pre deti:

- 3. CDR:** Zabezpečiť prehľadné vedenie spisovej dokumentácie v časovom slede; zabezpečiť aby sa v spise nachádzala kompletná dokumentácia týkajúca sa maloletého; Dbať na individualizáciu a účelnosť pri vypracovaní plánu sociálnej práce – aby individualizovali jednotlivcov, preukazovali konkrétne kroky (psychologické sedenia – počet, forma, kontakt s rodinou dieťaťa – ako často, konkrétne kroky pre udržiavanie súrodeneckých väzieb – ako často sa stretávať, kde, konkretizované postupy plánu osamostatnenia dieťaťa, sanácie a pod.). Zabezpečiť pri spisoch vedených u detí, ktoré sa nachádzajú v PNR, aby obsahovali evidenciu všetkých návštev v PNR, či bola návšteva

prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva opatrenia na udržiavanie a rozvíjanie súrodeneckých väzieb.“

ohlásená alebo neohlásená, či sa viedol rozhovor s dieťaťom osamote a záznam z tohto rozhovoru.

Termín plnenia: bezodkladne

2.3. Prostredie a materiálne podmienky zariadenia

2.3.1. Vonkajšie a vnútorné priestory zariadenia

Každý z troch rodinných domov, v ktorých sú umiestnené SUS, pôsobí udržiavaným a čistým dojmom. Domy sú veľkoryso riešené, viacpodlažné a disponujú záhradami, kde sa pestujú plodiny. Sú vybavené bazénom, vonkajším grilom, basketbalovým ihriskom, priestrannou kuchyňou, spoločnou obývacou miestnosťou a malou miestnosťou pre vychovávateľov.

Deti majú k dispozícii samostatné izby, pričom súrodenci sú ubytovaní spoločne, aby sa podporovali rodinné väzby. Deti bývajú vo veľkých, priestranných izbách. Kapacita jednej izby je zväčša po 2 – 3 deti.

Počas návštevy bola vykonaná prehliadka priestorov vrátane pivníc a povál, ktoré slúžia na uskladnenie sezónneho osobného a športového vybavenia, obuvi a posilňovacích strojov.

V priestoroch domov sú pre deti k dispozícii klávesy na hudobné aktivity a osobné predmety, ktoré prispievajú k vytvoreniu príjemného a individuálneho prostredia. Celkové vybavenie a usporiadanie priestorov podporuje komfort a zázemie detí, pričom všetky priestory pôsobia čistým a uprataným dojmom.

2.3.2. Priestory určené na osobnú hygienu

Hygienické priestory v každom z domov boli upravené a zodpovedali požadovaným štandardom. Ich usporiadanie a vybavenie bolo navrhnuté tak, aby plne rešpektovali a zabezpečovali ochranu intimity detí umiestnených v zariadení.

Každý dom disponoval dostatočným počtom kúpeľní a toaliet vzhľadom na kapacitu obyvateľov, pričom tieto priestory boli čisté, funkčné a pravidelne udržiavané. Hygienické zariadenia boli vybavené potrebnými prvkami, ako sú sprchové kúty, vane, umývadlá a zrkadlá, ktoré spĺňajú kritériá pre bezpečné a komfortné používanie.

Osobitný dôraz bol kladený na individuálnu prístupnosť a možnosť súkromného využitia týchto priestorov, čo je kľúčové pre ochranu dôstojnosti a súkromia detí. Zároveň bolo viditeľné, že hygienické priestory boli pravidelne kontrolované a udržiavané v súlade s hygienickými predpismi a požiadavkami, čím zabezpečovali vhodné podmienky na osobnú starostlivosť o hygienu.

2.4. Personál zariadenia

Centrum disponuje kvalifikovaným odborným tímom, ktorý zabezpečuje opatrenia pobytovou, ambulantnou a terénnou formou. Dvaja vedúci úsekov (Úsek starostlivosti o deti a Centrum podpory profesionálnych rodičov) sú zároveň aj sociálni pracovníci.

Zariadenie má t.č. dostatok všetkých odborných zamestnancov.

Centrum podľa finančných možností zabezpečuje externé terapeutické služby, ako je canisterapia a individuálna psychoterapia. Zároveň spolupracuje s Centrom pedagogicko-

psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP) a ďalšími odborníkmi na zabezpečenie komplexnej starostlivosti o deti.

V zmysle monitoringu vyplynulo, že táto organizačná štruktúra a odborné zázemie aktuálne umožňujú efektívne poskytovanie služieb a zabezpečenie širokého spektra intervencií zameraných na podporu rozvoja detí a rodín.

3. Prehľad opatrení komisára pre deti

3.1. Prehľad opatrení

Termín plnenia	Prijaté opatrenie
Bezodkladne	CDR: Zabezpečiť, aby malo dieťa pri telefonátoch s blízkymi dostatok súkromia a aby neboli telefonáty monitorované zamestnancami zariadenia. (Opatrenie č. 1, bod 2.2.3.)
	CDR: Zabezpečiť zverejnenie kontaktov na nezávislé dozorujúce a kontrolné orgány a inštitúcie, a súčasne poučiť a informovať deti o možnostiach podávať sťažnosti a podnety týmto externým subjektom (aj deťom v profesionálnych rodinách). (Opatrenie č. 2, bod 2.2.7.)
	CDR: Zabezpečiť prehľadné vedenie spisovej dokumentácie v časovom slede; zabezpečiť aby sa v spise nachádzala kompletná dokumentácia týkajúca sa maloletého; Dbáť na individualizáciu a účelnosť pri vypracovaní plánu sociálnej práce – aby individualizovali jednotlivcov, preukazovali konkrétne kroky (psychologické sedenia – počet, forma, kontakt s rodinou dieťaťa – ako často, konkrétne kroky pre udržiavanie súrodeneckých väzieb – ako často sa stretávať, kde, konkretizované postupy plánu osamostatnenia dieťaťa, sanácie a pod.). Zabezpečiť pri spisoch vedených u detí, ktoré sa nachádzajú v PNR, aby obsahovali evidenciu všetkých návštev v PNR, či bola návšteva ohlásená alebo neohlásená, či sa viedol rozhovor s dieťaťom osamote a záznam z tohto rozhovoru. (Opatrenie č. 3, bod 2.2.10.)

3.2. Prehľad príkladov dobrej praxe

<ul style="list-style-type: none"> • V jednom z domčekov vychovávateľka tímu NPM predstavila systematickú dokumentáciu zážitkov každého dieťaťa prostredníctvom individuálne vedených albumov. Tieto albumy zaznamenávajú všetky dôležité udalosti, oslavy a zážitky, doplnené o fotografie, pričom pri odchode zo zariadenia každé dieťa dostáva tento album ako osobnú pamiatku. Tento prístup považuje komisár pre deti za príklad dobrej praxe, ktorý významne prispieva k budovaniu pozitívnych spomienok a emocionálnej stability detí. (bod 2.2.5.)
<ul style="list-style-type: none"> • V centre sa kladie dôraz na osvetu v oblasti finančnej gramotnosti, ktorá je pravidelne poskytovaná maloletým deťom vo veku od 13 rokov, s poukazom na to, aby vedeli

efektívne nakladať so svojím vreckovým. **Túto systematickú edukáciu považuje komisár pre deti za príklad dobrej praxe.** (bod 2.2.6.)